

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 25. huhtikuuta 2022
(OR. en)

8332/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0130 (COD)

JAI 507
COPEN 132
EUROJUST 40
CODEC 518

EHDOTUS

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	25. huhtikuuta 2022
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 187 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS asetuksen (EU) 2018/1727 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse joukkotuhontaa, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia ja sotarikoksia koskevien todisteiden keräämisestä, säilyttämisestä ja analysoinnista Eurojustissa

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 187 final.

Liite: COM(2022) 187 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 25.4.2022
COM(2022) 187 final

2022/0130 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**asetuksen (EU) 2018/1727 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse joukkotuhontaa,
ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia ja sotarikoksia koskevien todisteiden keräämisestä,
säilyttämisestä ja analysoinnista Eurojustissa**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virasto (Eurojust) koordinoi vakavan rajat ylittävän rikollisuuden tutkinta- ja syytetoimia Euroopassa ja sen ulkopuolella. Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön keskuksena Eurojust tukee jäsenvaltioiden tutkinta- ja syyttäviviranomaisia sellaisen vakavan rikollisuuden alalla, jota Eurojust on toimivaltainen käsittelemään asetuksen (EU) 2018/1727, jäljempänä 'Eurojust-asetus', nojalla. Eurojustin toimivaltaan kuuluvia rikoksia ovat muun muassa joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset, joista käytetään yhteisesti myös nimitystä 'kansainväliset rikokset'.

Venäjä aloitti 24. helmikuuta 2022 sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. On perusteltu syy uskoa, että Ukrainassa on tehty ja tehdään sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan. Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjä ilmoitti 2. maaliskuuta 2022 aloittaneensa tutkinnan Ukrainan tilanteesta.¹ Myös useiden jäsenvaltioiden ja Ukrainan syyttäviviranomaiset ovat aloittaneet kansainvälisiä rikoksia koskevia tutkintoja, joita Eurojust tukee ja koordinoi. Eurojustilla on asiantuntemusta ja kokemusta kansainvälisiä rikoksia koskevien tutkinta- ja syytetoimien tukemisesta muun muassa helpottamalla yhteisten tutkintaryhmien toimintaa. Eräät jäsenvaltiot ovat yhdessä Ukrainan kanssa perustaneet tällaisen ryhmän meneillään olevien vihollisuuksien yhteydessä. Eurojust tekee yhteistyötä myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjän kanssa.

Kansalliset viranomaiset keräävät todisteita Ukrainassa mahdollisesti tehdyistä kansainvälisistä rikoksista. Käynnissä olevien vihollisuuksien takia todisteita ei voida säilyttää turvallisesti Ukrainassa, minkä vuoksi unionin on kiireellisesti järjestettävä niille vara- tai säilytyspaikka. Todisteiden keräämiseen liittyvien jäsenvaltioiden toimien koordinoimiseksi onkin perustettava kiireellisesti keskitetty säilytyspaikka, jossa unionin virastojen ja elinten sekä kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten tai kolmansien osapuolten, kuten kansalaisjärjestöjen, keräämiä todisteita voidaan säilyttää. Vaikka Eurojust-asetuksessa säädetään, että Eurojust tukee jäsenvaltioiden toimia vakavaa rikollisuutta koskevissa tutkinta- ja syytetoimissa, siinä ei nimenomaisesti anneta Eurojustille mahdollisuutta kerätä, säilyttää ja analysoida tällaisia todisteita kyseistä tarkoitusta varten.

Eurojust on perustanut tehtäviensä suorittamista varten asianhallintajärjestelmän, joka sisältää Eurojust-asetuksen liitteessä II tarkoitettuja henkilötietoja sekä muita tietoja. Asianhallintajärjestelmän tarkoituksena on pääasiassa tukea sellaisten tutkinta- ja syytetoimien hallinnointia ja koordinoimista, joissa Eurojust avustaa. Eurojust-asetuksessa rajoitetaan asianhallintajärjestelmän perustaminen tilapäisiin työtiedostoihin, joiden tarkoituksena on tukea tutkittavana olevien tapausten hallinnollista seuranta, ja hakemistoon.² Henkilötietojen käsittely asianhallintajärjestelmän ulkopuolella on kielletty.³ Kun Eurojust koordinoi ja tukee tutkinta- ja syytetoimia, se voi väliaikaisesti säilyttää ja jakaa todisteita asetuksessa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

Komissio on jo ehdottanut Eurojustin nykyisen asianhallintajärjestelmän rakenteen kehittämistä terrorismirikosten tutkinta- ja syytetoimiin liittyvää Eurojustin toimintaa varten.

¹ Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjän Karim A.A. Khanin, QC, lausunto Ukrainan tilanteesta: *Receipt of Referrals from 39 States Parties and the Opening of an Investigation*, 2.3.2022.

² Ks. Eurojust-asetuksen 23 artiklan 1 kohta.

³ Ks. Eurojust-asetuksen 23 artiklan 6 kohta.

Komissio hyväksyi 1. joulukuuta 2021 ehdotuksen Eurojustin yhteydessä toimivan Euroopan oikeudellisen terrorismintorjuntaa koskevan rekisterin toiminnan parantamiseksi.⁴ Ehdotuksessa kaavaillaan myös asianhallintajärjestelmän nykyaikaistamista sekä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja Eurojustin välisen tietojenvaihdon digitalisointia.

Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen liittyvät viimeaikaiset tapahtumat ovat vahvistaneet, että Eurojustin nykyistä asianhallintajärjestelmää on tarpeen täydentää kiireellisesti. Eurojust ei voi nykyisen tietojenkäsittelyarkkitehtuurinsa puitteissa kerätä, säilyttää tai analysoida todisteita myöskään Ukrainassa todennäköisesti tehtävistä kansainvälisistä rikoksista, sillä jos tällaisia rikoksia todetaan tapahtuneen, tapahtumien mittakaava ja säilytettävän todistusaineiston määrä on valtava.

Sen vuoksi tämän ehdotuksen tarkoituksena on antaa Eurojustille valtuudet kerätä, säilyttää ja analysoida todisteita, jotka liittyvät joukkotuhontaan, rikoksiin ihmisyyttä vastaan, sotarikoksiin ja niiden liitännäisrikoksiin, sekä edellytykset jakaa tällaisia todisteita toimivaltaisten kansallisten tai kansainvälisten oikeusviranomaisten kanssa tai muulla tavoin saattaa todisteet niiden saataville silloin kun tämä on tarpeen ja asianmukaista. Todisteiden kerääminen ei tarkoita, että Eurojustille annettaisiin toimeenpanevan tutkintaviranomaisen asema, sillä se ei kuulu Eurojustin toimeksiantoon. Sen sijaan tarkoituksena on varmistaa, että Eurojust voi vastaanottaa eri lähteistä peräisin olevia todisteita ja säilyttää niitä keskitetysti. Tällä tavoin Eurojust voi tukea tehokkaammin syytetoimiin tarvittavan näytön kokoamista kansallisten ja kansainvälisten tutkimusten yhteydessä ja antaa lisätukea toimivaltaisille syyttäjyksiköille. Tätä varten tässä ehdotuksessa esitetään, että olisi perustettava asianhallintajärjestelmän ulkopuolinen automatisoitu tiedonhallinta- ja tallennusjärjestelmä. Koska kyseessä olevat henkilötiedot ovat arkaluonteisia, niiden käsittelyssä, mukaan lukien tietojen kerääminen, säilyttäminen, analysointi ja jakaminen, on noudatettava tiukimpia tietosuoja- ja kyberturvallisuusperiaatteita.

Kansainvälisiin rikoksiin liittyvä ratkaiseva todistusaineisto muodostuu yleensä muun muassa äänitallenteista, videoista ja valokuvista. Myös satelliittikuvat voivat osoittautua hyödyllisiksi todisteiksi tällaisista rikoksista. Sen vuoksi tämän ehdotuksen tarkoituksena on myös laajentaa niitä tietoluokkia, joita Eurojust voi laillisesti käsitellä, sisällyttämällä niihin äänitallenteet ja videot sekä satelliittikuvat ja kaikki merkitykselliset valokuvat. Tässä ehdotuksessa esitetyt Eurojust-asetukseen tehtävät muutokset on saatettava voimaan kiireellisesti, jotta kansalliset ja kansainväliset oikeusviranomaiset voisivat kaikilta osin hyödyntää Eurojustin apua meneillään olevissa kansainvälisiä rikoksia koskevissa tutkimuksissa Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyksen yhteydessä.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotuksella edistetään tavoitetta tarjota unionin kansalaisille vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, jolla ei ole sisärajoja ja jolla toteutetaan asianmukaisia toimenpiteitä rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

Ehdotus on hyväksytty Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen seurauksena, koska kävi nopeasti ilmi, että Eurojustin nykyiseen oikeudelliseen kehukseen olisi tehtävä kohdennettuja muutoksia, jotta Eurojust voisi parhaalla mahdollisella tavalla täyttää tavoitteensa tukea ja vahvistaa kansallisten tutkinta- ja syyttäviviranomaisten välistä koordinaointia ja yhteistyötä konfliktin osapuolten tekemien kansainvälisten rikosten osalta.

⁴ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727 ja neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta terroristipauksia koskevan digitaalisen tietojenvaihdon osalta, COM(2021) 757 final, 1.12.2021.

Ehdotus on jatkoa 1. joulukuuta 2021 hyväksytylle ehdotukselle Eurojust-asetuksen ja neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta terroristapauksia koskevan digitaalisen tietojenvaihdon osalta. Näiden ehdotusten yhteisenä tavoitteena on antaa Eurojustille edellytykset täyttää sille Eurojust-asetuksessa kaavailtu vahvempi rooli vakavaan rikollisuuteen liittyvien kansallisten tutkinta- ja syyttäjäviranomaisten välisen koordinoinnin ja yhteistyön tukemisessa ja vahvistamisessa.

Ehdotukset täydentävät toisiaan, sillä ne koskevat rikollisuuden eri muotoja (kansainvälisiä rikoksia ja terrorismirikoksia), ja niissä esitetään Eurojustin tietojenkäsittelyarkkitehtuuriin keskenään erilaisia muutoksia. Terrorismin vastaista rekisteriä koskevan ehdotuksen tarkoituksena on integroida kyseinen rekisteri paremmin Eurojustin oikeudelliseen ja tekniseen kehykseen, niin että Eurojust voi tunnistaa terrorismirikoksia koskevien samanaikaisten tutkinta- ja syytetoimien väliset yhteydet. Tämän ehdotuksen tarkoituksena taas on antaa Eurojustille edellytykset kerätä, säilyttää, analysoida ja tarvittaessa jakaa todisteita kansainvälisistä rikoksista säätämällä asianhallintajärjestelmän ulkopuolisen automatisoidun tiedonhallinta- ja tallennusvälineen perustamisesta. Terrorismin vastaista rekisteriä koskevasta ehdotuksesta käytävät neuvottelut ja ehdotuksen teksti on yhdenmukaistettava tämän ehdotuksen kanssa.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Unioni on reagoinut Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen useilla eri politiikanaloilla. Unioni on esimerkiksi hyväksynyt nopeasti kattavan ja tuntuvan pakotepaketin. Se on keskeyttänyt Venäjän suosituimmuuskohtelun Maailman kauppajärjestössä ja ilmoittanut myöntävänsä lähes 550 miljoonaa euroa avustustoimiin hyökkäyksen humanitaaristen seurausten lieventämiseksi. Kaikilla näillä toimilla sekä tällä ehdotuksella pyritään varmistamaan, että unionilla on asianmukaiset välineet puuttua, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia kaikilta osin noudattaen, Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen seurauksiin (mukaan lukien rikosoikeudellinen vastuu konfliktin yhteydessä tehdyistä kansainvälisistä rikoksista). Kaikkien toimien perimmäisenä tavoitteena on palauttaa rauha, jonka edistäminen on unionin ensimmäinen tavoite.

Ehdotuksella noudatetaan periaatetta, jonka mukaan Europolin ja Eurojustin tehtävät täydentävät toisiaan. Europol tukee ja vahvistaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten toimia ja niiden keskinäistä yhteistyötä, jonka tavoitteena on ehkäistä ja torjua joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset. Eurojust puolestaan tukee vastaavissa tehtävissä oikeusviranomaisia. Europol on myös perustanut kansainvälisiä rikoksia koskevan analyysihankkeen. Hankkeen avulla Europol pyrkii tukemaan jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia, kolmansia osapuolia ja järjestöjä kansainvälisten rikosten ehkäisemisessä ja torjunnassa esimerkiksi analysoimalla tietoja ja tiedustelutietoja, jotka liittyvät joukkotuhontaan, rikoksiin ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiin. Eurojust ja Europol koordinoivat toimintaansa ja tekevät yhteistyötä toimeksiantojensa puitteissa muun muassa päivittämällä vuonna 2010 allekirjoittamansa operatiivisen sopimuksen, jonka tarkoituksena on tehostaa niiden toimivaltaan kuuluvan vakavan rikollisuuden torjuntaa ja välttää toimien ja resurssien päällekkäisyys.

Ehdotuksessa otetaan huomioon myös tietosuojaa koskeva unionin säännöstö ja noudatetaan sitä kaikilta osin.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 85 artiklaan. SEUT-sopimuksen 85 artikla muodostaa oikeusperustan myös Eurojust-asetukselle, jota tällä ehdotuksella on tarkoitus muuttaa. SEUT-sopimuksen 85 artiklan mukaan Europolin toimintaa on säänneltävä asetuksella, joka annetaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Eurojust-asetuksessa vahvistetaan Eurojustin asianhallintajärjestelmän perustamista ja toimintaa koskevat säännöt.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, jonka puitteissa tämä ehdotus hyväksytään, kuuluu SEUT-sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti unionin ja jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 5 artiklan 3 kohdassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unionin tasolla olisi sen vuoksi toteutettava toimia vain, jos jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa ehdotetun toiminnan tavoitteita vaan ne voidaan ehdotetun toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla.

Kansainväliset rikokset vaikuttavat laajalti Euroopan ja koko maailman turvallisuuteen ja vakauteen, vaikka niitä tehtäisiin vain yhdessä maassa unionin ulkopuolella. Täydentävyyseriaatteen mukaisesti Kansainvälinen rikostuomioistuin voi tutkia tällaisia rikoksia ja nostaa niistä syytteitä, jos sillä on toimivalta tehdä niin, silloin kun toimivaltainen valtio on haluton tai kykenemätön tosiasiallisesti tutkimaan ja nostamaan syytteitä tällaisista rikoksista.

Tämä tarkoittaa, että syytteiden nostamista kansainvälisistä rikoksista ei voida varmistaa tehokkaasti pelkästään kansallisen tason toimilla. Jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä näiden rikosten tutkimiseksi ja niihin liittyvien syytteiden nostamiseksi ja yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi. Merkittäviä haasteita liittyy muun muassa kansainvälisiä rikoksia koskevien todisteiden keräämiseen, säilyttämiseen ja analysointiin sekä näiden todisteiden saatavuuteen ja jakamiseen sellaisten kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten kesken, jotka voivat tutkia kyseessä olevia rikoksia ja nostaa niiden perusteella syytteitä. Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virasto Eurojust on vahva osoitus jäsenvaltioiden pyrkimyksestä saattaa näihin hirvittäviin rikoksiin syyllyneet oikeuden eteen yhteistyön avulla. Eurojustilla on parhaat mahdollisuudet kerätä, säilyttää ja analysoida tällaisia todisteita ja tarvittaessa mahdollistaa niiden jakaminen tai muulla tavoin saattaa ne toimivaltaisten kansallisten tai kansainvälisten oikeusviranomaisten saataville, Kansainvälinen rikostuomioistuin mukaan lukien. Eurojust-asetuksen mukaisesti tällaisiin oikeusviranomaisiin kuuluvat muun muassa syyttäjäviranomaiset.

Unionin toimille on sen vuoksi erityinen tarve. Tässä ehdotuksessa esitettävillä toimenpiteillä on ilmeinen unioninlaajuinen ulottuvuus. Toimenpiteiden tarkoituksena on parantaa Eurojustin toimintakykyä niin, että se voi täyttää keskeisen tavoitteensa eli tukea ja vahvistaa koordinoitua ja yhteistyötä kansallisten viranomaisten välillä tutkinta- ja syytetoimissa, jotka koskevat joukkotuhontaa, rikoksia ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksia. Tavoite on mahdollista saavuttaa ainoastaan unionin tasolla toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

• Suhteellisuusperiaate

SEU-sopimuksen 5 artiklan 4 kohdassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tietyn toimenpiteen luonne ja intensiteetti on sovittava havaittuun ongelmaan. Kaikki tässä ehdotuksessa käsitellyt ongelmat edellyttävät unionin tason tukea jäsenvaltioille, jotta nämä

ongelmat voidaan ratkaista tehokkaasti. Tämän ehdotuksen tarkoituksena on varmistaa, että Eurojustilla on nykyisten tehtäviensä ja valtuuksiensa lisäksi ja niitä rajoittamatta myös edellytykset kerätä, säilyttää ja analysoida todisteita, jotka liittyvät joukkotuhontaan, rikoksiin ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiin, sekä edellytykset tarvittaessa jakaa tällaisia todisteita toimivaltaisten kansallisten tai kansainvälisten oikeusviranomaisten kanssa tai muulla tavoin saattaa todisteet niiden saataville, Kansainvälinen rikostuomioistuin mukaan lukien. Ehdotuksessa ei näin ollen käsitellä muita vakavan rikollisuuden muotoja, joita Eurojustilla on toimivalta käsitellä Eurojust-asetuksen nojalla. Ilman tämän ehdotuksen mukaisia muutoksia Eurojust ei välttämättä pysty täyttämään keskeistä tehtäväänsä kansainvälisiä rikoksia koskeviin tutkinta- ja syytetoimiin liittyvän jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten yhteistyön tukemisessa ja vahvistamisessa.

Tällä ehdotuksella tehdään Eurojust-asetukseen mahdollisimman vähäisiä muutoksia, jotka eivät vaikuta sen rakenteeseen eivätkä Eurojustin toimintaan. Eurojustin nykyiset valtuudet ja tehtävät säilyvät muuttumattomina. Ehdotetuilla muutoksilla vahvistetaan asetuksessa jo esitettyä Eurojustin tehtävää ja otetaan huomioon käsiteltävien tietojen arkaluonteisuus ja tarve varmistaa niiden suojaaminen. Siksi ehdotuksessa ei suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

- **Toimintatavan valinta**

Ehdotuksella muutetaan Eurojust-asetusta. Eurojust-asetuksen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 85 artikla, jonka mukaan Eurojustin toimintaa säännellään tavallista lainsäätämisympäristöstä noudattaen annettavalla asetuksella.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio on hyväksynyt tämän ehdotuksen kiireellisesti neuvoteltuaan useaan otteeseen – joko kahdenvälisesti tai kollektiivisten kokousten yhteydessä – Eurojustin ja kansainvälisten rikosten tutkintaan osallistuvien kansallisten viranomaisten sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja unionin muiden elinten kanssa. Kaikki mainitut tahot toivat esiin tarpeen säilyttää todisteita keskitetysti sekä Eurojustin asianhallintajärjestelmän nykyiset rajoitukset ja niiden vaikutuksen Eurojustin kykyyn tukea ja vahvistaa koordinoitua ja yhteistyötä kansallisten tutkinta- ja syyttävien viranomaisten välillä kansainvälisten rikosten osalta, mukaan lukien rikokset, joita voidaan tehdä nykyisten vihollisuuksien yhteydessä Ukrainassa.

Lisäksi vuonna 2021 järjestettiin terrorismitapauksia koskevaan digitaaliseen tietojenvaihtoon liittyvän ehdotuksen valmistelun yhteydessä laaja kuuleminen⁵, joka vahvisti tarpeen parantaa Eurojustin asianhallintajärjestelmää.

Tämän ehdotuksen julkaisemispäivään mennessä Eurojust on osallistunut kaikkiin kuuteen komission jäädyttämisen- ja takavarikointityöryhmän kokoukseen. Tämän maaliskuussa 2022 perustetun ryhmän tehtävänä on huolehtia jäsenvaltioiden välisestä koordinoinnista venäläisiin ja valkovenäläisiin henkilöihin ja yrityksiin kohdistuvien unionin rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanossa sekä tutkia rajoittavien toimenpiteiden ja rikosoikeudellisten toimenpiteiden mahdollista vuorovaikutusta.

⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727 ja neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta terroritapauksia koskevan digitaalisen tietojenvaihdon osalta, COM(2021) 757 final, 1.12.2021.

Komissio osallistui kahteen joukkotuhontaa käsittelevän verkoston ylimääräiseen kokoukseen, joissa tarkasteltiin Ukrainan tilannetta (11.3.2022 ja 5.4.2022; verkoston sihteeri toimii Eurojustin yhteydessä). Muun muassa Kansainvälisen rikustuomioistuimen syyttäjät totesi näissä kokouksissa, että todisteita olisi säilytettävä keskitetysti. Samat kysymykset on otettu esille myös useissa Eurojustin kollegion ja johtokunnan kokouksissa.

- **Vaikutustenarviointi**

Asian poikkeuksellisen kiireellisyyden vuoksi vaikutustenarviointia ei voitu tehdä, ja sitä koskeva velvoite poistettiin. Ehdotuksella pyritään kuitenkin vain parantamaan entisestään Eurojustin valmiuksia täyttää sille Eurojust-asetuksessa asetetut tavoitteet ottamalla käyttöön ajanmukainen tekninen ratkaisu, jonka avulla Eurojust voi tukea jäsenvaltioiden viranomaisia niiden käsitellessä joukkotuhontaa, rikoksia ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksia. Ehdotuksella ei muuteta niitä keskeisiä periaatteita, joihin Eurojustin toiminta perustuu, tai rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevaa voimassa olevaa säädöskehystä eikä sillä myöskään millään tavoin rajoiteta Eurojustin nykyisiä valtuuksia ja tehtäviä. Ehdotettujen muutosten odotetut vaikutukset ovat hyvin rajalliset, sillä ehdotuksella annetaan Eurojustille vain yksi tarkkaan rajattu lisätehtävä. Ehdotus mahdollistaa rajoitetun toiminnan Eurojustin nykyisen kokonaisuuden puitteissa, sillä se koskee vain yhtä niistä 30:stä vakavan rikollisuuden muodosta, joita Eurojustilla on toimivalta käsitellä. Arvio Eurojustin ja Europolin toisiaan täydentävien roolien johdonmukaisuudesta tehdään voimassa olevan Eurojust-asetuksen nojalla. Komissio tekee riippumattoman arvioinnin Eurojust-asetuksen täytäntöönpanosta ja Eurojustin toiminnasta 13. joulukuuta 2024 mennessä Eurojust-asetuksen 69 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

- **Perusoikeudet**

Koska henkilötietojen käsittely lainvalvontatarkoituksia ja Eurojustin tukitoimia varten on tärkeää, ehdotuksessa korostetaan tarvetta varmistaa kaikilta osin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', vahvistettujen perusoikeuksien noudattaminen. Erityisesti on otettava huomioon oikeus henkilötietojen suojaan⁶ ja oikeus yksityiselämän kunnioittamiseen⁷. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että ehdotus kattaa rikostutkintaan ja syytetoimiin liittyvien operatiivisten henkilötietojen käsittelyn.

Ehdotuksessa selvennetään, että automatisoituun tiedonhallinta- ja tallennusvälineeseen, jossa kansainvälisiä rikoksia koskevia todisteita säilytetään ja analysoidaan, sovelletaan Eurojust-asetuksen nykyisiä säännöksiä, lukuun ottamatta sääntöjä, jotka liittyvät suoraan asianhallintajärjestelmän tekniseen rakenteeseen eli tilapäisiin työtiedostoihin ja hakemistoon. Sovellettaviin säännöksiin kuuluvat Eurojust-asetuksen 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti myös asetuksella (EU) 2018/1725 vahvistetut tietosuojasäännöt.

Ehdotuksessa edellytetään myös, että Eurojust kuulee ensin Euroopan tietosuojavaltuutettua sen jälkeen kun tietosuojavastaava on toimittanut tälle ilmoituksen, jossa on esitettävä vähintään yleinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista, arvio rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvista riskeistä, toimet, joiden avulla riskeihin on tarkoitus puuttua, sekä suojatoimet, turvatoimenpiteet ja mekanismit, joilla varmistetaan henkilötietojen suoja ja osoitetaan, että Eurojust-asetusta on noudatettu, ottaen huomioon rekisteröityjen ja muiden asianomaisten oikeudet ja oikeutetut edut. Tietosuojavaltuutettua kuullaan.

⁶ Perusoikeuskirjan 8 artikla.

⁷ Perusoikeuskirjan 7 artikla.

Ehdotuksessa säädetään, että automatisoidun tiedonhallinta- ja tallennusvälineen olisi oltava tiukimpien kyberturvallisuusvaatimusten mukainen.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tämä ehdotus vaikuttaisi Eurojustin talousarvioon ja henkilöstötarpeisiin. Ehdotukseen liitettyssä rahoitus selvityksessä arvioidaan, että Eurojust tarvitsisi tässä ehdotuksessa säädettyjen tehtävien hoitamista varten kaudella 2022–2027 vielä 15,705 miljoonaa euroa. Tähän sisältyvät kustannukset, jotka aiheutuvat automatisoidun tiedonhallinta- ja tallennusvälineen perustamisesta ja hallinnoinnista (noin 500 000 euroa vuodessa) sekä sen käsittelyyn tarvittavista henkilöresursseista.

Näihin tehtäviin arvioidaan tarvittavan 16 uutta toimea, muun muassa oikeudellisen yhteistyön asiantuntijoita, lingvistijuristeja, analytikoita, oikeudellisia asiantuntijoita, IT-turvallisuusvalvoja, yhteyshenkilöitä hoitamaan yhteydenpitoa Kansainvälisen rikostuomioistuimen ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa sekä hallintovirkamiehiä. Tilanteen kiireellisyyden vuoksi toimet olisi täytettävä mahdollisimman pian.

5. LISÄTIEDOT

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Kansainvälisiä rikoksia koskevien todisteiden keräämisestä, säilyttämisestä ja analysoinnista vastaavat yleensä monenlaiset eri sidosryhmät, ja näin on myös Ukrainassa käynnissä olevien vihollisuuksien tapauksessa. Näitä sidosryhmiä ovat kansalliset viranomaiset, unionin elimet, kuten oikeus- ja sisäasioiden virastot, yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan operaatioiden edustajat, kansainväliset järjestöt ja yksityiset yhteisöt, kuten valtiosta riippumattomat järjestöt ja kansalaisjärjestöt.

Tässä tilanteessa Eurojustin olisi voitava säilyttää viranomaisten saatavilla olevat todisteet keskitetysti tiukimpien turvallisuutta ja jäljitettävyyttä koskevien vaatimusten mukaisesti. Tällaisia tietoja ja (fyysisiä ja sähköisessä muodossa olevia) todisteita voitaisiin käyttää sekä rikosoikeudenkäynneissä kansallisissa tuomioistuimissa että Kansainvälisen rikostuomioistuimen tai minkä tahansa muun tätä tarkoitusta varten perustetun lainkäyttöelimen syytetoimissa. Ehdotuksella ei kuitenkaan ole tarkoitus asettaa kansallisille viranomaisille velvoitetta jakaa tällaisia tietoja ja todisteita.

Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohdassa laajennetaan nimenomaisesti todisteiden keräämistä, analysointia, säilyttämistä ja jakamista koskevia Eurojustin tehtäviä, niin että se voi Eurojust-asetuksen 3 artiklan 4 kohdan mukaisesti tukea tutkinta- ja syytetoimia, jotka koskevat kansainvälisiä rikoksia ja erityisesti joukkotuhontaa, rikoksia ihmisyyttä vastaan, sotarikoksia sekä niiden liitännäisrikoksia. Analyyttinen tuki on yksi tärkeimmistä operatiivisista tehtävistä, joita Eurojust jo hoitaa, ja sitä vahvistetaan edelleen tällä ehdotuksella. Eurojust voi tukea jäsenvaltioiden toimivaltaisista viranomaisista todisteiden analysoinnissa, erityisesti kun on arvioitava sellaisten todisteiden aitoutta ja luotettavuutta, jotka liittyvät meneillään olevien tutkinta- ja syytetoimien kohteena oleviin tosiseikkoihin, Eurojustin tukemat tutkinta- ja syytetoimet mukaan lukien. Näin voidaan varmistaa tällaisten todisteiden hyväksyttävyyden kansallisissa tai kansainvälisissä tuomioistuimissa tai vastaavissa lainkäyttöelimissä. Eurojust voi jo Eurojust-asetuksen nojalla toimittaa todisteita toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ja kansainvälisille järjestöille Eurojustin tietosuojakehystä koskevien säännösten mukaisesti ja säilyttää tällaisia todisteita väliaikaisesti kansallisten tutkinta- ja syytetoimien tukemiseksi. Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohdassa selvennetään, että nykyistä

kehystä sovelletaan myös todisteisiin, jotka on kerätty ja joita säilytetään ja analysoidaan asianhallintajärjestelmän ulkopuolisessa automatisoidussa tiedonhallinta- ja tallennusvälineessä.

Koska Eurojustin nykyisellä asianhallintajärjestelmällä ei ole teknisiä valmiuksia säilyttää kansainvälisiin rikoksiin liittyviä todisteita tehokkaasti ja turvallisesti, 1 artiklan 2 kohdan tarkoituksena on antaa Eurojustille operatiiviset keinot näihin rikoksiin liittyvien tuki- ja koordinoititehtävien suorittamista varten siihen asti, että uusi asianhallintajärjestelmä on perustettu ja kaikilta osin toiminnassa. Näin Eurojust voisi suorittaa edellä mainittuja tehtäviä jo ennen sitä, myös Ukrainassa todennäköisesti tehtävien kansainvälisten rikosten osalta. Kyseisessä säännöksessä otetaan huomioon käsiteltävien tietojen arkaluonteisuus ja tarve varmistaa niiden suojaaminen.

Kansainvälisiin rikoksiin liittyvä ratkaiseva todistusaineisto muodostuu yleensä muun muassa äänitallenteista ja videoista. Myös satelliittikuvat voivat osoittautua hyödyllisiksi todisteiksi tällaisista rikoksista. Tästä syystä vaikuttaa tarpeelliselta laajentaa niitä tietoluokkia, joita Eurojust voi käsitellä laillisesti, ja muuttaa Eurojust-asetuksen liitettä II vastaavasti (1 artiklan 3 kohta).

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**asetuksen (EU) 2018/1727 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse joukkotuhontaa, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia ja sotarikoksia koskevien todisteiden keräämisestä, säilyttämisestä ja analysoinnista Eurojustissa**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 85 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1727⁸ perustetaan Eurojust ja vahvistetaan sen tehtävät ja toimivaltuudet.
- (2) Eurojust on toimivaltainen käsittelemään asetuksen (EU) 2018/1727 liitteessä I lueteltuja vakavan rikollisuuden muotoja, joihin kuuluvat joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset. Asetuksen (EU) 2018/1727 3 artiklan 4 kohdan mukaisesti Eurojustin toimivalta kattaa myös mainitun asetuksen liitteessä I lueteltujen rikosten liitännäisrikokset.
- (3) Venäjä aloitti 24 päivänä helmikuuta 2022 sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. On perusteltu syy uskoa, että Ukrainassa on nykyisten vihollisuuksien yhteydessä tehty ja tehdään sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan.
- (4) Tilanteen vakavuus huomioon ottaen unionin olisi kiireellisesti toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseisiin rikoksiin Ukrainassa syyllistyneet saatetaan teoistaan vastuuseen.
- (5) Useiden jäsenvaltioiden ja Ukrainan syyttäjäviranomaiset ovat aloittaneet Ukrainan tapahtumia koskevia tutkintatoimia, tarvittaessa Eurojustin tuella. Eurojust on tehnyt Ukrainan kanssa yhteistyösopimuksen 27 päivänä kesäkuuta 2016. Kyseisen sopimuksen mukaisesti Eurojustiin on lähetetty ukrainalainen yhteyssyyttäjä helpottamaan Eurojustin ja Ukrainan välistä yhteistyötä.
- (6) Kansainvälisellä rikostuomioistuimella on Rooman perussäännön⁹ nojalla valtuudet käyttää toimivaltaansa henkilöihin, jotka ovat syyllistyneet kyseisessä perussäännössä tarkoitettuihin vakaviin kansainvälisiin rikoksiin. Kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivalta täydentää kansallista rikosoikeudellista toimivaltaa. Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjä on ilmoittanut aloittaneensa tutkinnan Ukrainan tilanteesta.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1727, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 138).

⁹ Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntö.

- (7) Koska useissa jäsenvaltioissa sovelletaan tuomioistuimen yleistoimivallan periaatetta ja koska Kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivalta on luonteeltaan täydentävää, koordinointi ja todisteiden jakaminen eri lainkäyttöalueiden kansallisten tutkinta- ja syyttäjäviranomaisten kesken sekä Kansainvälisen rikostuomioistuimen tai minkä tahansa muun tuomioistuimen tai tätä tarkoitusta varten perustetun lainkäyttöelimen kanssa on tärkeää, jotta voidaan varmistaa joukkotuhontaa, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia ja sotarikoksia sekä niiden liitännäisrikoksia koskevien tutkinta- ja syytetoimien tuloksellisuus, mukaan lukien rikokset, joita Ukrainassa voidaan tehdä nykyisten vihollisuuksien yhteydessä.
- (8) Sen varmistamiseksi, että joukkotuhonnan, ihmisyyteen kohdistuvien rikosten ja sotarikosten syytteesenpanoon liittyviä todisteita ja niihin liittyviä parhaita käytänteitä jaetaan kansallisten ja kansainvälisten oikeusviranomaisten kesken, Eurojustin olisi tehostettava yhteistyötään rikostuomioistuinten ja kansainvälisen oikeuden rikkomisten käsittelyä varten perustettujen lainkäyttöelinten kanssa. Tätä varten Eurojustin olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä Kansainvälisen rikostuomioistuimen ja kaikkien muiden sellaisten tuomioistuinten ja lainkäyttöelinten kanssa, joiden tavoitteena on käsitellä kansainväliseen rauhaan ja turvallisuuteen vaikuttavia rikoksia. Sen vuoksi Eurojustin olisi myös helpotettava sellaisten Kansainvälisen rikostuomioistuimen tai rikosasioita käsittelevien erityistuomioistuinten tai muiden lainkäyttöelinten esittämien, oikeudellista yhteistyötä koskevien pyyntöjen täytäntöönpanoa, jotka koskevat joukkotuhontaan, ihmisyyteen kohdistuviin rikoksiin, sotarikoksiin ja niiden liitännäisrikoksiin liittyviä todisteita.
- (9) Joukkotuhontaan, ihmisyyteen kohdistuviin rikoksiin ja sotarikoksiin liittyviä todisteita ei voida turvallisesti säilyttää alueella, jolla vihollisuudet ovat edelleen käynnissä, kuten esimerkiksi Ukrainassa jatkuviin vihollisuuksiin liittyvien todisteiden tapauksessa. Sen vuoksi tarvitaan keskitetty säilytyspaikka. Unionin virastojen ja elinten sekä kansainvälisten viranomaisten tai kolmansien osapuolten, kuten kansalaisjärjestöjen, keräämät todisteet voivat myös edellyttää keskitettyä säilytyspaikkaa, jotta ne olisivat toimivaltaisten oikeusviranomaisten saatavilla.
- (10) Eurojustilla on asiantuntemusta ja kokemusta rajatylittäviin rikoksiin liittyvien tutkinta- ja syytetoimien tukemisesta, mukaan lukien joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan, sotarikokset ja niiden liitännäisrikokset. Tämä kattaa myös todisteiden säilyttämisen, analysoinnin ja tallentamisen siltä osin kuin on kyse niiden hyväksyttävyydestä tuomioistuinissa ja luotettavuudesta.
- (11) Keräämällä, säilyttämällä ja analysoimalla kansainvälisiin rikoksiin liittyviä todisteita ja mahdollistamalla tarvittaessa niiden jakamisen Eurojust voi tukea syytetoimiin tarvittavan näytön kokoamista kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa ja tarjota lisätukea toimivaltaisille kansallisille ja kansainvälisille viranomaisille. Tällaiset todisteet voivat olla erityisen arvokkaita todistajanlausuntojen luotettavuuden varmistamiseksi.
- (12) Olisi perustettava uusi väliaikainen tallennusväline, joka mahdollistaa tällaisen tallentamisen, analysoinnin ja säilyttämisen. Koska tällaisten todisteiden tallentamiselle on kiireellinen tarve, Eurojustin on säilytettävä ne asianhallintajärjestelmän ulkopuolisessa automatisoidussa tiedonhallinta- ja tallennusvälineessä siihen asti, että uusi asianhallintajärjestelmä on täysin toimintavalmis. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1725 olevan, operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskevan erillisen luvun yleisiä sääntöjä olisi sovellettava, rajoittamatta kuitenkaan asetuksen (EU) 2018/1727

erityisten tietosuojasääntöjen soveltamista. Automatisoitu tiedonhallinta- ja tallennusväline olisi integroitava uuteen asianhallintajärjestelmään, joka on tarkoitus perustaa terroristapauksia koskevaa digitaalista tietojenvaihtoa koskevan asetusehdotuksen¹⁰ nojalla.

- (13) Kun joukkotuhontaa, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia, sotarikoksia ja niiden liitännäisrikoksia koskevia todisteita tallennetaan, analysoidaan ja säilytetään automatisoidussa tiedonhallinta- ja tallennusvälineessä ja kun ne saatetaan toimivaltaisten oikeusviranomaisten saataville silloin kun se on tarpeen ja asianmukaista, olisi noudatettava tiukimpia kyberturvallisuus- ja tietosuoja vaatimuksia Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan mukaisesti.
- (14) Satelliittikuvat, valokuvat sekä kuva- ja äänitallenteet voivat olla hyödyllisiä joukkotuhonnan, ihmisyyteen kohdistuvien rikosten, sotarikosten ja niiden liitännäisrikosten toteen näyttämiseksi. Sen vuoksi Eurojustin olisi voitava käsitellä ja tallentaa tällaisia tietoja tätä tarkoitusta varten.
- (15) Eurojustin ja Europolin olisi tehtävä keskenään tiivistä yhteistyötä toimeksiantojensa puitteissa erityisesti kun tietoja käsitellään ja analysoidaan kansainvälisiä rikoksia varten perustetussa Europolin nykyisessä järjestelmässä (nk. analyysihanke), niin että voidaan tukea toimivaltaisia viranomaisia tutkinta- ja syytetoimissa, jotka koskevat joukkotuhontaa, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia, sotarikoksia ja niiden liitännäisrikoksia. Eurojust voi tätä varten siirtää Europolille tietoja, jotka se on saanut suorittaessaan asetuksen (EU) 2018/1727 4 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisia tehtäviään. Yhteistyön olisi käsitettävä operatiivisten ja teknisten kysymysten säännöllinen yhteinen arviointi.
- (16) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkin rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.] TAI [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan ja 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti on ilmoittanut [... päivätyllä kirjeellä] haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.
- (17) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (18) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan mukaisesti, ja hän on antanut lausunnon XX päivänä XXkuuta 20XX,

¹⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727 ja neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta terroristapauksia koskevan digitaalisen tietojenvaihdon osalta, COM(2021) 757 final, 1.12.2021.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (EU) 2018/1727 muuttaminen

Muutetaan asetus (EU) 2018/1727 seuraavasti:

1) Lisätään 4 artiklan 1 kohtaan j alakohta seuraavasti:

”j) tukee jäsenvaltioiden toimia joukkotuhonnan, ihmisyyteen kohdistuvien rikosten, sotarikosten ja niiden liitännäisrikosten torjumisessa muun muassa keräämällä, säilyttämällä ja analysoimalla näihin rikoksiin liittyviä todisteita sekä mahdollistamalla niiden jakamisen tai asettamalla ne muulla tavoin suoraan toimivaltaisten kansallisten ja kansainvälisten oikeusviranomaisten ja erityisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen saataville kun tämä on tarpeen ja asianmukaista.”

2) Lisätään 80 artiklaan 8 kohta seuraavasti:

”8) Poiketen siitä, mitä 23 artiklan 6 kohdassa säädetään, Eurojust voi käsitellä operatiivisia henkilötietoja 4 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi asianhallintajärjestelmän ulkopuolisessa automatisoidussa tiedonhallinta- ja tallennusvälineessä. Tällaisen automaattisen tiedonhallinta- ja tallennusvälineen on oltava tiukimpien kyberturvallisuusvaatimusten mukainen. Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultava etukäteen automatisoidun tiedonhallinta- ja tallennusvälineen toiminnasta. Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa tietosuojavastaavan ilmoituksen vastaanottamisesta.

Tietosuojavastaavan ilmoituksessa on esitettävä vähintään seuraavat tiedot:

- a) yleinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista;
- b) arvio rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvista riskeistä;
- c) toimet, joiden avulla riskeihin on tarkoitus puuttua;
- d) suojatoimet, turvatoimenpiteet ja mekanismit, joilla varmistetaan henkilötietojen suoja ja osoitetaan, että tätä asetusta on noudatettu, ottaen huomioon rekisteröityjen ja muiden asianomaisten oikeudet ja oikeutetut edut.

Tämän asetuksen tietosuojasääntöjä sovelletaan automatisoidussa tiedonhallinta- ja tallennusvälineessä tapahtuvaan tietojenkäsittelyyn siltä osin kuin ne eivät liity suoraan tämän asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun asianhallintajärjestelmän tekniseen rakenteeseen. Automatisoituun tiedonhallinta- ja tallennusvälineeseen tallennettuja tietoja koskevat pääsyoikeudet ja määräajat on yhdistettävä niiden tilapäisten työtiedostojen pääsyoikeuksiin, joiden tueksi tiedot on tallennettu.

Tässä kohdassa säädetty poikkeus päättyy kun uusi asianhallintajärjestelmä on otettu käyttöön. Komissio määrittää päivämäärän, jona uusi asianhallintajärjestelmä otetaan käyttöön, *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistavalla päätöksellä.”

3) Muutetaan liite II seuraavasti:

- a) korvataan 1 kohdan n alakohta seuraavasti:

”n) DNA-tunnisteet, jotka on saatu DNA:n koodaamattomasta osasta, valokuvat ja sormenjäljet, ja 4 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta videot ja äänitallenteet.”

b) korvataan 2 kohdan f alakohta seuraavasti:

”f) asianomaiseen henkilöön liittyvien rikosten kuvaus ja luonne, rikosten tekoaika ja -paikka, rikosten rikosoikeudellinen määrittely, ja 4 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta tiedot rikollisesta toiminnasta, mukaan lukien äänitallenteet, videot, satelliittikuvat ja valokuvat, sekä tiedot tutkinnan edistymisestä;”

2 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS – 'VIRASTOT'

SISÄLLYSLUETTELO

1.	PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA	16
1.1.	Ehdotuksen/aloitteen nimi.....	16
1.2.	Toimintalohko(t)	16
1.3.	Ehdotus liittyy	16
1.4.	Tavoite (Tavoitteet).....	16
1.4.1.	Yleistavoite (Yleistavoitteet)	16
1.4.2.	Erityistavoite (Erityistavoitteet).....	17
1.4.3.	Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset	17
1.4.4.	Tulosindikaattorit	17
1.5.	Ehdotuksen/aloitteen perustelut	17
1.5.1.	Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu	17
1.5.2.	EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.	17
1.5.3.	Vastaavista toimista saadut kokemukset.....	18
1.5.4.	Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehiksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin	19
1.5.5.	Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleen kohdentamiseen	19
1.6.	Ehdotetun toimen/aloitteen kesto ja rahoitusvaikutukset.....	20
1.7.	Hallinnointitapa (Hallinnointitavat).....	20
2.	HALLINNOINTI	21
2.1.	Seuranta- ja raportointisäännöt	21
2.2.	Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)	21
2.2.1.	Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle	21
2.2.2.	Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä.....	22

2.2.3.	Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisaikajankohdan odotetuista virheriskitasoista	22
2.3.	Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi	22
3.	EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET	23
3.1.	Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat	23
3.2.	Arvioidut vaikutukset menoihin.....	24
3.2.1.	Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista menoihin	24
3.2.2.	Arvioidut vaikutukset [elimen] määrärahoihin	26
3.2.3.	Arvioidut vaikutukset [elimen] henkilöresursseihin	27
3.2.4.	Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen kanssa	32
3.2.5.	Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet	32
3.3.	Arvioidut vaikutukset tuloihin	33

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2018/1727 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse joukkotuhontaa, ihmisyyteen kohdistuvia rikoksia ja sotarikoksia koskevien todisteiden keräämisestä, säilyttämisestä ja analysoinnista Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastossa (Eurojust)

1.2. Toimintalohko(t)

Toimintalohko: Oikeudenkäyttö ja perusoikeudet

Toiminto: Investointi ihmisiin, sosiaalinen koheesio ja arvot

071007: Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virasto (Eurojust)

1.3. Ehdotus liittyy

uuteen toimeen

uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen¹¹

käynnissä olevan toimen jatkamiseen

yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen

1.4. Tavoite (Tavoitteet)

1.4.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Eurojust perustettiin neuvoston päätöksellä 2002/187/YOS hallitustenväliseksi elimeksi koordinoimaan vakavan rajat ylittävän rikollisuuden tutkinta- ja syytetoimia Euroopassa ja sen ulkopuolella. Lissabonin sopimuksella on luovuttu Euroopan unionin pilarirakenteesta ja sisällytetty vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue unionin säännöstöön. Asetuksella (EU) 2018/1727, jäljempänä 'Eurojust-asetus', on vahvistettu uusi oikeudellinen kehys uudelle Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastolle (Eurojust) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 85 artiklan mukaisesti.

Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön keskuksena Eurojust tukee jäsenvaltioiden tutkinta- ja syyttäjäviranomaisia sellaisen vakavan rikollisuuden alalla, jota Eurojust on toimivaltainen käsittelemään Eurojust-asetuksen nojalla. Eurojustin toimivaltaan kuuluvia rikoksia ovat muun muassa joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset, joista käytetään yhteisesti myös nimitystä 'kansainväliset rikokset'.

Venäjän Ukrainaa vastaan kohdistamaan hyökkäykseen liittyvät viimeaikaiset tapahtumat ovat nostaneet esiin tarpeen antaa Eurojustille kiireellisesti mahdollisuus kerätä, säilyttää ja analysoida todisteita, jotka liittyvät joukkotuhontaan, sotarikoksiin, rikoksiin ihmisyyttä vastaan sekä niiden liitännäisrikoksiin, ja saattaa nämä todisteet toimivaltaisten kansallisten tai kansainvälisten viranomaisten saataville.

Tätä taustaa vasten tämän ehdotuksen yleisenä tavoitteena on antaa Eurojustille mahdollisuus suorittaa tämä lisätehtävä perustamalla asianhallintajärjestelmästä erillinen väliaikainen automatisoitu tiedonhallinta- ja tallennusväline.

¹¹ Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

1.4.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

Erityistavoitteet perustuvat edellä mainittuihin yleistavoitteisiin:

Erityistavoite 1: Antaa Eurojustille mahdollisuus kerätä, säilyttää ja analysoida todisteita, jotka liittyvät joukkotuhontaan, rikoksiin ihmisyyttä vastaan, sotarikoksiin ja niiden liitännäisrikoksiin, sekä mahdollistaa tällaisten todisteiden jakaminen tai niiden saattaminen muulla tavoin toimivaltaisten kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten saataville silloin kun tämä on tarpeen ja asianmukaista.

1.4.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmän tilanteeseen

Aloitteen odotetaan antavan Eurojustille oikeudelliset ja tekniset edellytykset kerätä, säilyttää, analysoida ja tarvittaessa jakaa todisteita kansainvälisistä rikoksista perustamalla asianhallintajärjestelmästä erillinen väliaikainen automatisoitu tiedonhallinta- ja tallennusväline.

1.4.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

- Niiden tietojen määrä, joita yksityishenkilöt, jäsenvaltiot, kolmannet maat, kansalaisjärjestöt ja muut asiaankuuluvat toimijat ovat lähettäneet;
- Järjestelmään tallennettuihin todisteisiin perustuvien syytetoimien määrä;
- Eurojustista jäsenvaltioille lähetettyjen tietojen määrä;
- Tuettujen operatiivisten tapausten määrä.

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

Lainsäädäntöaloitteen toteutus edellyttää teknisiä ja menettelyllisiä toimenpiteitä EU:n tasolla; ne pitäisi aloittaa, kun tarkistettu lainsäädäntö tulee voimaan.

Ehdotuksen voimaantulon jälkeen tärkeimmät vaatimukset ovat seuraavat:

- Eurojust ottaa käyttöön uuden järjestelmän, jossa kerättyjä todisteita voidaan säilyttää ja hallinnoida.
- Eurojust saa todisteita asiaankuuluvilta sidosryhmiltä (eli jäsenvaltioilta, yksityishenkilöiltä, kolmansilta mailta, kansalaisjärjestöiltä jne.).
- Eurojust antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää näitä todisteita tutkinta- ja syytetoimissa, jotka koskevat joukkotuhontaa, rikoksia ihmisyyttä vastaan, sotarikoksia ja niiden liitännäisrikoksia.

Koska on kiireellisesti varmistettava, että Eurojust voi suorittaa näitä tehtäviä jo Ukrainassa nykyisten vihollisuuksien yhteydessä mahdollisesti tehtävien kansainvälisten rikosten osalta, Eurojust toteuttaa tietokannan vuonna 2022 ja aloittaa todisteiden keräämisen ja hallinnoinnin jo vuonna 2022.

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai

täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.

Venäjä aloitti 24. helmikuuta 2022 sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. On perusteltu syy uskoa, että Ukrainassa on tehty ja tehdään sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan. Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjä ilmoitti 2. maaliskuuta 2022 aloittaneensa tutkinnan Ukrainan tilanteesta. Myös useiden jäsenvaltioiden ja Ukrainan syyttäviranomaiset ovat aloittaneet kansainvälisiä rikoksia koskevia tutkintoja, joista muutamia Eurojust tukee ja koordinoi. Eurojustilla on asiantuntemusta ja kokemusta kansainvälisiä rikoksia koskevien tutkinta- ja syytetoimien tukemisesta muun muassa yhteisten tutkintaryhmien toimintaa helpottamalla. Eräät jäsenvaltiot ovat yhdessä Ukrainan kanssa perustaneet tällaisen ryhmän Ukrainassa meneillään olevien vihollisuuksien yhteydessä.

Kansalliset viranomaiset keräävät todisteita kansainvälisistä rikoksista, joita konfliktin osapuolet ovat mahdollisesti tehneet Ukrainassa. Käynnissä olevien vihollisuuksien takia todisteita ei voida säilyttää turvallisesti Ukrainassa. Sitä varten on perustettava keskitetty säilytyspaikka, johon unionin virastojen ja elinten sekä kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten tai kolmansien osapuolten, kuten kansalaisjärjestöjen, keräämät todisteet voidaan tallentaa. Vaikka Eurojust-asetuksessa säädetään, että Eurojust tukee jäsenvaltioiden toimia vakavaa rikollisuutta koskevissa tutkinta- ja syytetoimissa, siinä ei nimenomaisesti anneta Eurojustille mahdollisuutta kerätä, säilyttää ja analysoida todisteita kyseistä tarkoitusta varten.

Komissio on hyväksynyt tämän ehdotuksen neuvoteltuaan useaan otteeseen – joko kahdenvälisesti tai kollektiivisten kokousten yhteydessä – Eurojustin ja kansainvälisten rikosten tutkintaan osallistuvien kansallisten viranomaisten sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja unionin muiden elinten, kuten Euroopan unionin Ukrainassa toteuttaman neuvontaoperaation, kanssa. Kaikki mainitut tahot toivat esiin tarpeen säilyttää todisteita keskitetysti sekä Eurojustin asianhallintajärjestelmän nykyiset rajoitukset ja niiden vaikutuksen Eurojustin tehtävään tukea ja vahvistaa koordinoitua ja yhteistyötä kansallisten tutkinta- ja syyttäviranomaisten välillä kansainvälisten rikosten osalta, mukaan lukien rikokset, joita voidaan tehdä Ukrainassa nykyisten vihollisuuksien yhteydessä.

Tämä ehdotus on tarpeen, jotta EU:ssa voidaan perustaa automatisoitu tiedonhallinta- ja tallennusväline, jonka avulla todisteita voidaan kerätä, säilyttää ja analysoida asianmukaisesti ja laillisesti niin, että kansalliset viranomaiset voivat nostaa syytteitä joukkotuhonnan, ihmisyyteen kohdistuvien rikosten, sotarikosten ja niiden liitännäisrikosten perusteella.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Ehdotuksen taustalla on tarve koordinoita kansainvälisiin rikoksiin liittyviä oikeustoimia ja välttää se, että näihin rikoksiin syyllistyneet jäisivät vaille rangaistusta. Euroopan turvallisuusympäristö on muutostilassa. Kansainväliset kriisit ovat aina vaikuttaneet eurooppalaiseen elämäntapaan ja yksilöiden perusoikeuksiin. Esimerkiksi joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset ovat hyvin vakavia rikoksia, eikä niihin syyllistyneitä pitäisi jättää rankaisematta.

Oikeuslaitoksen toiminta perustuu oikeusvaltioperiaatteeseen, ja liian monessa tapauksessa rikoksentehtäjä on välttynyt rangaistukselta siksi, että todisteiden keräämistä tai hallintaa koskeva menettely ei ole ollut lainmukainen.

Tämän ehdotuksen tarkoituksena on luoda selkeät puitteet, jotta tällainen rangaistukselta välttyminen voitaisiin estää.

1.5.4. *Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehityksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin*

Rikosoikeudellisen yhteistyön tehostaminen on ratkaisevan tärkeä osa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomista.

Tämä kiireellinen ratkaisu on tarpeen, jotta Eurojust voi hoitaa edellä mainittuja uusia tehtäviä jo nykyisissä, Ukrainassa käynnissä oleviin vihollisuuksiin liittyvissä poikkeuksellisissa olosuhteissa. Kun ehdotus Eurojust-asetuksen muuttamisesta terroristapauksia koskevaa digitaalista tietojenvaihtoa varten on hyväksytty, uusi **automatisoitu tiedonhallinta- ja tallennusväline** voidaan integroida uuteen asianhallintajärjestelmään.

Heinäkuussa 2020 julkaistussa EU:n turvallisuusunionistrategiaa koskevassa komission tiedonannossa korostettiin sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteyttä ja yhteistyön merkitystä kansalaisten oikeuksien tehokkaalle suojelulle. Tämä ehdotus on selkeä esimerkki siitä, että tiedonhallinta- ja tallennusväline on tarpeen, jotta voidaan suojata yhtä kansalaisten tärkeimmistä oikeuksista, oikeutta elämään.

1.5.5. *Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen*

Eurojust-asetuksen voimaantulon jälkeen viraston tietovirtojen ja palvelujen kysyntä on jatkuvasti kasvanut.

Komissio on tietoinen Eurojustin taloudellisista rajoitteista ja tästä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen vuoksi esitettävästä kiireellisestä pyynnöstä johtuvista resurssivaikutuksista.

Tällä ehdotuksella sisällytetään Eurojust-asetukseen uusia tarkkaan rajattuja tehtäviä, joiden tarkoituksena on varmistaa Eurojustin digivalmius, niin että se voi täyttää sille Eurojust-asetuksessa kaavaillun vahvemman roolin eli tukea ja vahvistaa koordinoitua ja yhteistyötä kansallisten viranomaisten välillä vakavia rikoksia koskevissa tutkinta- ja syytetoimissa, mukaan lukien sotarikokset, joukkotuhonta ja rikokset ihmisyyttä vastaan. Tätä ehdotusta ei voida panna täytäntöön ilman tarvittavia taloudellisia ja henkilöresursseja.

Arvioidut kustannukset ovat 15,705 miljoonaa euroa, ja ne rahoitetaan monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeen 2 b liikkumavarasta.

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen kesto ja rahoitusvaikutukset

kesto on rajattu

- Ehdotuksen/aloitteen mukainen toiminta alkaa [PP/KK]VVVV ja päättyy [PP/KK]VVVV
- Rahoitusvaikutukset koskevat vuosia VVVV–VVVV.

kesto ei ole rajattu

- Käynnistysvaihe alkaa vuonna VVVV ja päättyy vuonna VVVV,
- minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Hallinnointitapa (Hallinnointitavat)¹²

Suora hallinnointi, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

- toimeenpanovirastoja

Hallinnointi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa

Välillinen hallinnointi, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)

Euroopan investointipankille tai Euroopan investointirahastolle

70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille

julkisoikeudellisille yhteisöille

sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, jotka antavat riittävät rahoitustakuut

sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja jotka antavat riittävät rahoitustakuut

henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa SEU-sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä.

Huomautukset:

Taloudellisia ja henkilöresursseja koskevat arviot sisältävät automatisoidun tiedonhallinta- ja tallennusvälineen teknistä toteuttamista varten tarvittavan kokonaismäärän sekä toimintakustannukset, jotka liittyvät joihinkin siihen mahdollisesti yhdistettäviin tapauksiin.

¹² Kuvaukset eri hallinnointitavoista ja viittaukset varainhoitoasetukseen ovat saatavilla budjettipääosaston verkkosivuilla osoitteessa:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Ilmoitetaan sovellettavat aikavälit ja edellytykset.

Eurojustin tehokkuuden varmistamiseksi on tärkeää seurata ja arvioida viraston tietojenvaihdon digitalisoinnin toteutumista. Ehdotuksen seurannassa ja raportoinnissa noudatetaan Eurojust-asetuksessa esitettyjä periaatteita¹³ ja erillisvirastoja koskevaa yhteistä lähestymistapaa¹⁴.

Virastoihin sovellettavien horisontaalisten hallintosääntöjen noudattamisen lisäksi Eurojustin on lähetettävä komissiolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain yhtenäinen ohjelma-asiakirja, joka sisältää monivuotiset ja vuosittaiset työohjelmat ja tiedot resurssien ohjelmasuunnittelusta. Ohjelma-asiakirjassa esitetään tavoitteet, odotetut tulokset ja suoritusindikaattorit, joilla seurataan tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia.

Eurojust raportoi työstään myös yksityiskohtaisessa vuotuisessa toimintakertomuksessa. Eurojust toimittaa tämän vuotuisen toimintakertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja kansallisille parlamenteille. Lisäksi Eurojust tiedottaa Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille kolmansien osapuolten kanssa sovitusta yhteistyöjärjestelyistä.

Komissio teettää viimeistään 13. joulukuuta 2024 ja sen jälkeen viiden vuoden välein arvioinnin tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja vaikutuksista sekä Eurojustin ja sen toimintatapojen vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta Eurojust-asetuksen 69 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. *Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle*

Koska ehdotus vaikuttaa EU:n vuotuisen rahoitusosuuteen Eurojustille, EU:n talousarvio toteutetaan tässä välillisen hallinnoinnin kautta.

Eurojustin talousarvion toteuttamisessa noudatetaan moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti vaikuttavaa ja tehokasta sisäistä valvontaa.

Jälkitarkastusten osalta Eurojustiin, joka on erillisvirasto, sovelletaan erityisesti seuraavia:

- komission sisäisen tarkastuksen yksikön suorittama sisäinen tarkastus;
- Euroopan tilintarkastustuomioistuimen antama lausuma tilien luotettavuudesta ja tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta);
- Euroopan parlamentin myöntämä vuotuinen vastuuvapaus;
- OLAFin mahdollisesti suorittamat tutkimukset, joiden tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että virastoille osoitetut resurssit käytetään asianmukaisesti;

¹³ Asetus (EU) 2018/1727.

¹⁴ https://europa.eu/european-union/sites/default/files/docs/body/joint_statement_and_common_approach_2012_fi.pdf

– Euroopan oikeusasiamiehen suorittama hallinnollinen tutkimus Eurojustissa, millä varmistetaan sen toiminnan asianmukainen valvonta ja vastuuvollisuus vielä kertaalleen.

2.2.2. *Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä*

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmässä ei ole tässä vaiheessa todettu riskejä. Eurojustiin kohdistetaan hallinnollisia tarkastuksia, kuten varainhoidon valvonta, sisäinen tarkastus, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukset ja vuotuinen vastuuvapauden antaminen unionin talousarvion toteuttamisesta, edellä esitetyn mukaisesti.

2.2.3. *Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisaikajankohdan odotetuista virheriskitasoista*

Komissio raportoi valvontakustannusten suhteesta hallinnoitujen varojen maksuun. Oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston vuoden 2021 toimintakertomuksessa tämän suhteen raportoidaan olevan välilliseen hallinnointiin osallistuvien yhteisöjen ja erillisvirastojen (joihin Eurojust kuuluu) osalta 0,53 prosenttia.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin vahvisti Eurojustin vuoden 2020 tilinpäätöksen laillisuuden ja asianmukaisuuden, mikä merkitsee alle 2 prosentin virhetasoa. Ei ole viitteitä siitä, että virhetaso heikkenisi tulevina vuosina.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Ilmoitetaan käytössä olevat ja suunnitellut ehkäisy- ja suoja-toimenpiteet, esimerkiksi petostentorjuntastrategian pohjalta

Petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan torjuntaan liittyvät toimenpiteet on esitetty muun muassa Eurojust-asetuksen 75 artiklassa. Eurojust osallistuu erityisesti Euroopan petostentorjuntaviraston petostentorjuntatoimiin ja ilmoittaa komissiolle viipymättä oletetuista petoksista ja muista taloudellisista sääntöjenvastaisuuksista.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Talousarviossa jo olevat budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Moni- vuotisen rahoitus- kehityksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM ¹⁵	EFTA- mailta ¹⁶	Ehdokas- mailta ¹⁷	Kolman- silta mailta	Varainhoitoasetuk- sen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettut rahoitusosuudet
2b	071007	JM/EI-JM	EI	EI	KYLLÄ	EI

- Uudet perustettaviksi esitetyt budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Moni- vuotisen rahoitus- kehityksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM	EFTA- mailta	Ehdokas- mailta	Kolman- silta mailta	Varainhoitoasetuk- sen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettut rahoitusosuudet
	[XX.YY.YY.YY]		KYLLÄ/ EI	KYLLÄ/E I	KYLLÄ/ EI	KYLLÄ/EI

¹⁵ JM = jaksotetut määrärahat; EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.

¹⁶ EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.

¹⁷ Ehdokasmaat ja soveltuvin osin Länsi-Balkanin mahdolliset ehdokasmaat.

3.2. Arvioidut vaikutukset menoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista menoihin

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehityksen otsake	Numero	Otsake 2b – Investointi ihmisiin, sosiaalinen koheesio ja arvot
---	--------	---

Eurojust			Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEENSÄ
Osasto 1: Henkilöstömenot	Sitoumukset	(1)	1,081	2,204	2,248	2,293	2,339	2,386	12,551
	Maksut	(2)	1,081	2,204	2,248	2,293	2,339	2,386	12,551
Osasto 2: Infrastruktuuri- ja hallintomenot	Sitoumukset	(1a)							
	Maksut	(2 a)							
Osasto 3: Toimintamenot	Sitoumukset	(3 a)	0,500	0,510	0,520	0,530	0,541	0,552	3,154
	Maksut	(3b)	0,500	0,510	0,520	0,530	0,541	0,552	3,154
Eurojustin määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	=1+1a +3a	1,581	2,714	2,769	2,824	2,880	2,938	15,705
	Maksut	=2+2a +3b	1,581	2,714	2,769	2,824	2,880	2,938	15,705

Monivuotisen rahoituskehityksen otsake	7	”Hallintomenot”
---	----------	-----------------

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi N	Vuosi N+1	Vuosi N+2	Vuosi N+3	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)	YHTEENSÄ
Pääosasto: <.....>						
• Henkilöresurssit						

• Muut hallintomenot									
PO YHTEENSÄ <.....>	Määrärahat								

Monivuotisen rahoituskehyyksen OTSAKKEEN 7 määrärahat YHTEENSÄ	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEENSÄ
Monivuotisen rahoituskehyyksen OTSAKKEEN 1-7 määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	1,581	2,714	2,769	2,824	2,880	2,938	15,705
	Maksut	1,581	2,714	2,769	2,824	2,880	2,938	15,705

3.2.2. Arvioidut vaikutukset [elimen] määrärahoihin

- Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.
- Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset			Vuosi 2022		Vuosi 2023		Vuosi 2024		Vuosi 2025		Vuosi 2026		Vuosi 2027		YHTEENSÄ	
	↓	Tyyppi ¹⁸	Keskimäär. kustannukset	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lukumäärä yhteensä
ERITYISTAVOITE 1... ¹⁹ Antaa Eurojustille edellytykset tallentaa, analysoida ja säilyttää todisteita, jotka liittyvät joukkotuhontaan, sotarikoksiin ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan sekä niiden liitännäisrikoksiin																
– Tuotos	Todisteiden tallentaminen, analysointi ja säilyttäminen			1,581		2,714		2,769		2,824		2,880		2,938		15,705
Välisumma, erityistavoite 1																
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ				1,581		2,714		2,769		2,824		2,880		2,938		15,705

¹⁸ Tuotokset ovat tuloksena olevia tuotteita ja palveluita (esim. rahoitettujen opiskelijavaihtojen määrä tai rakennetut tiekilometrit).

¹⁹ Kuten kuvattu kohdassa 1.4.2 ”Erityistavoitteet”.

3.2.3. Arvioidut vaikutukset [elimen] henkilöresursseihin

3.2.3.1. Tiivistelmä

- Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.
- Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEEN SÄ
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Väliaikaiset toimihenkilöt (AD-palkkaluokka)	0,785	1,601	1,633	1,666	1,699	1,733	9,119
Väliaikaiset toimihenkilöt (AST-palkkaluokat)	0,079	0,160	0,163	0,167	0,170	0,173	0,912
Sopimussuhteiset toimihenkilöt	0,085	0,173	0,177	0,180	0,184	0,188	0,987
Kansalliset asiantuntijat	0,132	0,269	0,275	0,280	0,286	0,291	1,533

YHTEENSÄ	1,081	2,204	2,248	2,293	2,339	2,386	12,551
-----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Henkilöstötarpeet (kokoaikaiseksi muutettuna):

	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Vuosi 2027	YHTEEN SÄ
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Väliaikaiset toimihenkilöt (AD-palkkaluokka)	10	10	10	10	10	10	10
Väliaikaiset toimihenkilöt (AST-palkkaluokat)	1	1	1	1	1	1	1
Sopimussuhteiset toimihenkilöt	2	2	2	2	2	2	2
Kansalliset asiantuntijat	3	3	3	3	3	3	3

YHTEENSÄ	16	16	16	16	16	16	16
-----------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Palvelukseenotto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2022 puolivälissä. Arviossa ei ole otettu huomioon Alankomaihin sovellettavan korjauskertoimen muutosta vaan ainoastaan mahdollinen palkkojen 2 prosentin indeksikorotus.

Yksityiskohtaiset tiedot henkilöstön lisäyksestä:

Erityistavoite	Lisähenkilöstö
Erityistavoite nro 1: Antaa Eurojustille edellytykset tallentaa, analysoida ja säilyttää todisteita, jotka liittyvät joukkotuhontaan, sotarikoksiin ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan sekä niiden liitännäisrikoksiin	<p>3* oikeudellisen yhteistyön asiantuntijaa tarvitaan huolehtimaan syytetoimien taustatyöstä ja selvittämään tiedot asiaankuuluvista oikeusjärjestelmistä ja todisteiden hyväksyttävyyttä koskevista vaatimuksista.</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +3</p>
	<p>3* lingvistijuristia tarvitaan varmistamaan asiaankuuluva kielitaito käännosten ja data-analyysin tueksi.</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +3</p>
	<p>3* analytikkoja tarvitaan hallinnoimaan odotettavissa olevaa suurta datamäärää, tukemaan datanlouhintaa ja jäsentämään todistajien ja uhrien lausunnoista saatavia tietoja.</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +3</p>
	<p>2* oikeudellista asiantuntijaa tarvitaan varmistamaan kansainvälisiin rikoksiin ja varallisuuden takaisin hankintaan liittyvä asiantuntemus.</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +2</p>
	<p>2* IT-turvallisuusvalvojaa tarvitaan hallinnoimaan ja hillitsemään kyberhyökkäysten riskiä.</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +2</p>
	<p>1* ICC-yhteyshenkilö tarvitaan koordinoimaan suhteita ja toimia Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +1</p>
	<p>1* kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden yhteyshenkilö tarvitaan</p>

	<p>koordinoimaan suhteita ja toimia kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +1</p>
	<p>1* hallinnollinen tukihenkilö tarvitaan hallinnoimaan kaikkia hallinnollisia tukitehtäviä.</p> <p><i>Arvioitu kokoaikavastaavien tarve – vuosittain palkattava ylimääräinen kokoaikavastaava (ei kumulatiivinen):</i> 2022: +1</p>

3.2.3.2. Henkilöresurssien arvioitu tarve vastuupääosastossa

- Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.
- Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

arvio kokonaislukuina (tai enintään yhden desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi N	Vuosi N+1	Vuosi N+2	Vuosi N+3	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)		
• Henkilöstötaulukkaan sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)							
20 01 02 01 ja 20 01 02 02 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)							
20 01 02 03 (EU:n ulkopuoliset edustustot)							
01 01 01 01 (epäsuora tutkimustoiminta)							
10 01 05 01 (suora tutkimustoiminta)							
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)²⁰							
20 02 01 (kokonismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)							
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö ja nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa)							
Budjetti- kohdat (täsmennet- tävä) ²¹	– päätoimi- paikassa ²²						
	– EU:n ulko- puolisissa edustustoissa						
01 01 01 02 (epäsuora tutkimustoiminta: sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset							

²⁰ Sopimussuhteiset toimihenkilöt, paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö ja nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa.

²¹ Toimintamäärärahoista katettavan ulkopuolisen henkilöstön enimmäismäärä (entiset BA-budjettikohdat).

²² Pääasiassa EU:n koheesipolitiikan rahastoille, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastolle (maaseuturahasto) ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastolle (EMFAF).

asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)							
10 01 05 02 (suora tutkimustoiminta: sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)							
Muu budjettikohta (mikä?)							
YHTEENSÄ							

Henkilöresurssien tarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetulla pääosaston henkilöstöllä ja/tai pääosastossa toteutettujen henkilöstön uudelleenjärjestelyjen tuloksena saadulla henkilöstöllä sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	
Ulkopuolinen henkilöstö	

Kokoaikaiseksi muunnetun henkilöstön kustannusten laskentamenetelmä olisi kuvattava liitteessä V olevassa 3 kohdassa.

3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen kanssa

- Ehdotus/aloite on nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen mukainen.
- Ehdotus/aloite edellyttää rahoituskehityksen asianomaisen otsakkeen rahoitussuunnitelman muuttamista.

Ehdotuksessa edellytetään, että monivuotisen rahoituskehityksen otsakkeeseen 2 b sisältyvää kohdentamatonta liikkumavaraa käytetään seuraavasti: budjettikohta 07.1007 – Eurojust: vuonna 2022: 1,581 miljoonaa euroa, vuonna 2023: 2,714 miljoonaa euroa, vuonna 2024: 2,769 miljoonaa euroa, vuonna 2025: 2,824 miljoonaa euroa, vuonna 2026: 2,880 miljoonaa euroa, vuonna 2027: 2 938 miljoonaa euroa.

- Ehdotus/aloite edellyttää joustovälineen varojen käyttöön ottamista tai monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamista.²³

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehityksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät

3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

- Ehdotuksen/aloitteen rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja.
- Ehdotuksen/aloitteen rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi N	Vuosi N+1	Vuosi N+2	Vuosi N+3	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)			Yhteensä
Rahoitukseen osallistuva taho								
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ								

²³ Ks. vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta 17 päivänä joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2093/2020 12 ja 13 artikla.

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

- Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.
- Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:
 - vaikutukset omiin varoihin
 - vaikutukset muihin tuloihin
 - tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus ²⁴						
		Vuosi N	Vuosi N+1	Vuosi N+2	Vuosi N+3	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)		
Momentti								

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta (budjettikohdat) käyttötarkoitukseensa sidottujen sekalaisten tulojen tapauksessa.

Selvitys tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmästä.

²⁴ Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.